

Spelling

Maat • Groep 6 • Blok 5

Woordpakket 17, 18, 19 en 20

Antwoorden

Picto's

Deze opdracht doe je als je tijd hebt.

Deze opdracht doe je alleen.

Deze opdracht doe je samen.

Deze opdracht doe je in een groepje.

Deze opdracht doe je met de hele klas.

Dit is een bewegingsopdracht.

Deze opdracht schrijf je op een blaadje.

Knipstrategie

Luisterstrategie

Onthoudstrategie

Ook-zo-strategie

Regelstrategie

Werkwoord

Blok 5

Doelenkaart

Hoe gaat het?

- ☐ ik moet het nog leren
- ☐ ik moet het nog oefenen
- ☒ ik kan het!

Woordpakket 17 Werkwoordspelling

- Ik kan de **verleden tijd** met **te(n)** en **de(n)** schrijven.
- Ik kan zelf nieuwe werkwoorden bedenken in de **verleden tijd**.

Woordpakket 18 Woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en g of ge schrijf

- Ik kan woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en **g** of **ge** schrijf goed schrijven.
- Ik kan zelf woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en **g** of **ge** schrijf bedenken.

Woordpakket 19 Woorden waarin ik /ie/ hoor en i schrijf

- Ik kan woorden waarin ik /ie/ hoor en **i** schrijf goed schrijven.
- Ik kan zelf woorden waarin ik /ie/ hoor en **i** schrijf bedenken.

Woordpakket 20 Woorden die eindigen op tie

- Ik kan woorden die eindigen op **tie** goed schrijven.
- Ik kan zelf woorden die eindigen op **tie** bedenken.

- Ik herhaal de **verleden tijd** met **te(n)** en **de(n)** schrijven.

		pv ev	pv mv
woordenboekvorm	→ pv → tt (nu)	- stam → ik-vorm - jij/hij/zij-vorm: ik-vorm + t	wij/jullie/zij-vorm: woordenboekvorm
	→ pv → vt (eerder)	ik/jij/hij/zij-vorm: ik-vorm + te/de ('t kofschip)	wij/jullie/zij-vorm: ik-vorm + ten/den ('t kofschip)

W Werkwoorden

juichen

ik juich**te**
jij juich**te**
hij/zij juich**te**
wij/jullie/zij juich**ten**

verzetten

ik verzet**te**
jij verzet**te**
hij/zij verzet**te**
wij/jullie/zij verzet**ten**

stofzuigen

ik stofzuig**de**
jij stofzuig**de**
hij/zij stofzuig**de**
wij/jullie/zij stofzuig**den**

redden

ik red**de**
jij red**de**
hij/zij red**de**
wij/jullie/zij red**den**

werken

ik werk**te**
jij werk**te**
hij/zij werk**te**
wij/jullie/zij werk**ten**

lusten

ik lust**te**
jij lust**te**
hij/zij lust**te**
wij/jullie/zij lust**ten**

krabben

ik krab**de**
jij krab**de**
hij/zij krab**de**
wij/jullie/zij krab**den**

wedden

ik wed**de**
jij wed**de**
hij/zij wed**de**
wij/jullie/zij wed**den**

boffen

ik bof**te**
jij bof**te**
hij/zij bof**te**
wij/jullie/zij bof**ten**

sporten

ik sport**te**
jij sport**te**
hij/zij sport**te**
wij/jullie/zij sport**ten**

gniffelen

ik gniffel**de**
jij gniffel**de**
hij/zij gniffel**de**
wij/jullie/zij gniffel**den**

schudden

ik schud**de**
jij schud**de**
hij/zij schud**de**
wij/jullie/zij schud**den**

kussen

ik kust**te**
jij kust**te**
hij/zij kust**te**
wij/jullie/zij kust**ten**

sprinten

ik sprint**te**
jij sprint**te**
hij/zij sprint**te**
wij/jullie/zij sprint**ten**

groeien

ik groei**de**
jij groei**de**
hij/zij groei**de**
wij/jullie/zij groei**den**

bloeden

ik bloed**de**
jij bloed**de**
hij/zij bloed**de**
wij/jullie/zij bloed**den**

maken

ik maak**te**
jij maak**te**
hij/zij maak**te**
wij/jullie/zij maak**ten**

stoten

ik stoot**te**
jij stoot**te**
hij/zij stoot**te**
wij/jullie/zij stoot**ten**

herkennen

ik herken**de**
jij herken**de**
hij/zij herken**de**
wij/jullie/zij herken**den**

begeleiden

ik begeleid**de**
jij begeleid**de**
hij/zij begeleid**de**
wij/jullie/zij begeleid**den**

De verleden tijd met te(n) en de(n) (herhaling)

De **persoonsvorm** is de vorm van het werkwoord in een zin die bij iets of iemand hoort.

De **persoonsvorm**:

- kan enkelvoud of meervoud zijn,
- staat in de **tegenwoordige tijd** (nu) of in de **verleden tijd** (eerder).

Je kunt vaak horen dat het verleden tijd is: de persoonsvorm eindigt op **te(n)** of **de(n)**.

Soms kun je niet goed horen of er **te(n)** of **de(n)** achter de ik-vorm komt in de verleden tijd.

Gebruik dan als hulpmiddel 't **kofschip**.

1 Luister naar de laatste klank van de stam.

2 Is dat een medeklinker in 't **kofschip**: dus de klank /t/, /k/, /f/, /s/, /p/?

Of is het een werkwoord met **ch** ('t kofs**ch**ip) zoals lach**en** of juich**en**?

- Ja? Je schrijft **ik-vorm + te(n)**
- Nee? Je schrijft **ik-vorm + de(n)**

woorden-boekvorm	laatste klank stam	wel in 't kofschip → ik-vorm + te(n)	niet in 't kofschip → ik-vorm + de(n)	ik-vorm + (ten)/(den)	vt enk	vt mv
boffen	/f/	X		bof + te(n)	bof te	bof ten
lusten	/t/	X		lust + te(n)	lust te	lust ten
juich en	--	X		juich + te(n)	juich te	juich ten
stofzuigen	/g/		X	stofzuig + de(n)	stofzuig de	stofzuig den
krabben	/b/		X	krab + de(n)	krab de	krab den
wedden	/d/		X	wed + de(n)	wed de	wed den

Let op!

Eindigt de ik-vorm tegenwoordige tijd op **t** of **d**?

Dan is de verleden tijd dus met **dubbel t** en **dubbel d**!

Voorbeeld:

sprinten → ik-vorm = sprint → sprint**t** + **te(n)** = sprint**te(n)**

voeden → ik vorm = voed → voed**d** + **de(n)** = voed**de(n)**

1

Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Vul de verleden tijd van het werkwoord in.

- 1 Leerling 1: zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- 2 Leerling 2: noem een woordenboekvorm.
- 3 Leerling 1: zeg of het werkwoord bij 't kofschip hoort of niet.
- 4 Leerling 2: zeg **ik**, **jij**, **hij** of **zij**.
- 5 Leerling 1: schrijf **ik**, **jij**, **hij** of **zij** op met de **verleden tijd enkelvoud** (vt enk) van dat werkwoord erachter.
- 6 Doe dit met nog vijf werkwoorden.
- 7 Ruil om en doe hetzelfde met zes andere werkwoorden.
- 8 Kijk samen na en verbeter.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Bekijk het woordpakket bij les 1 om de woorden na te kijken.

3 Noem de laatste letter van de stam.

- 1 Leerling 1: zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- 2 Leerling 2: noem een woordenboekvorm.
- 3 Leerling 1: bedenk de stam van het werkwoord en schrijf de ik-vorm op. Hoort het werkwoord bij 't kofschip? Schrijf de **verleden tijd meervoud** (vt mv) van dat werkwoord erachter.
- 4 Doe dit met nog vijf werkwoorden.
- 5 Ruil om en doe hetzelfde met zes andere werkwoorden.
- 6 Kijk samen na en verbeter.

Voorbeeld: /krab/. Ik schrijf krab op. /b/ zit niet in 't kofschip. Dus komt er in de **verleden tijd meervoud den** achter de ik-vorm: krabden.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Bekijk het woordpakket bij les 1 om de woorden na te kijken.

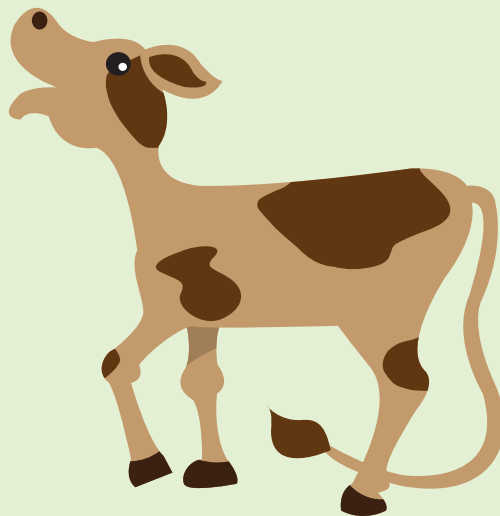
4

Maak rijmpjes.

- 1 Kies een werkwoord uit het woordpakket.
- 2 Bedenk een werkwoord dat erop rijmt.
- 3 Maak met de werkwoorden een rijmpje van twee zinnen in de **verleden tijd**.
- 4 Doe dit met nog meer werkwoorden. Je maakt drie rijmpjes.

Voorbeeld: Het kalf **loeide**,
omdat haar staart te hard **groeide**.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Les 2

Werkwoordspelling

- Ik herhaal de verleden tijd met **te(n)** en **de(n)**.

Schrijfaanwijzing

De **verleden tijd enkelvoud** (vt ev) hoort bij ik, jij en hij/zij.

De **verleden tijd meervoud** (vt mv) hoort bij wij, jullie en zij.

Gebruik **'t kofschip** om te weten of de verleden tijd **te(n)** of **de(n)** krijgt.

Het werkwoord hoort bij **'t kofschip** →

ik-vorm + **te(n)**: ik juichte.

Het werkwoord hoort niet bij **'t kofschip** →

ik-vorm + **de(n)**: wij stofzuigden.

1 Vul het schema in.

- Vul de laatste klank van de stam in.
- Zit de laatste klank van de stam niet in **'t kofschip**? Kleur die klank rood.
- Vul de ik-vorm in.
- Vul de verleden tijd enkelvoud en meervoud in.

	laatste klank stam	ik-vorm	verleden tijd enkelvoud	verleden tijd meervoud
boffen	/f/	ik <i>bof</i>		
krabben	/b/	ik <i>krab</i>		
groeien	/j/	ik <i>groe</i> i.....		
stoten	/t/	ik <i>stoot</i>		
schudden	/d/	ik <i>schud</i>		
verzetten	/t/	ik <i>verzet</i>		
herkennen	/n/	ik <i>herken</i>		
bloeden	/d/	ik <i>bloed</i>		

2

Maak zinnen in de verleden tijd.Kijk naar het plaatje en maak de zin af met een persoonsvorm in de **verleden tijd**.

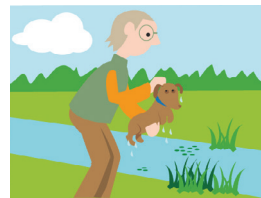
kussen

De jongen *kuste*.....

stofzuigen

Vader *stofzuigde*.....

lusten

De tweeling *lustte*.....

redden

Opa Koen *redde*.....

3

Maak zinnen.

1 Kies uit elk rijtje een woord of woordgroep.

2 Maak er hele zinnen van.

1	mijn broer	gniffelden	gisteren	helemaal verkeerd
2	jullie	wedde	nog heel lang	om die grap

1 *Mijn broer wedde gisteren helemaal verkeerd*.....2 *Jullie gniffelden nog heel lang over die grap*.....

Les 3

Werkwoordspelling

- Ik herhaal de **verleden tijd** met **te(n)** en **de(n)**.
- Ik bedenk zelf de **verleden tijd** met **te(n)** en **de(n)** van nieuwe werkwoorden.

1 Onderstreep de goede persoonsvorm verleden tijd.

- De leerlingen *juichen* | *juichten* toen ze vrij kregen.
- De bakkers *werken* | *werkten* vroeger vanaf vijf uur 's morgens.
- Wij *maakten* | *maken* vorig jaar een lange wandeltocht.
- Ik *sport* | *sportte* eerst drie keer in de week.
- Sprint* | *Sprintte* jij gisteren zo snel voorbij?
- Waarom *gniffelden* | *gniffelen* jullie zo tijdens de film?
- Vroeger *wedde* | *wedden* jullie nog wel eens om een euro.
- De gids *begeleidde* | *begeleidt* ons eergisteren naar het hotel.

2 Haal zes werkwoorden uit de woordslang.

Zet streepjes tussen de werkwoorden. Vul van elk werkwoord de persoonsvorm verleden tijd enkelvoud in.

ik <u><i>schuurde</i></u>	je <u><i>speurde</i></u>
hij <u><i>graaide</i></u>	ik <u><i>leende</i></u>
zij <u><i>knielde</i></u>	jij <u><i>deelde</i></u>

3 Maak het schema af.

- 1 Lees de woordenboekvorm. Bedenk de stam.
- 2 Vul de ik-vorm in.
- 3 Wat is de laatste klank van de stam? Bedenk of die in 't kofschip zit.
wel in 't kofschip → + ten
niet in 't kofschip → + den
- 4 Vul de persoonsvorm verleden tijd meervoud in.

woordenboekvorm	ik-vorm	verleden tijd meervoud
haten	<i>haat</i>	<i>haatten</i>
knippen	<i>knip</i>	<i>knipten</i>
stoffen	<i>stof</i>	<i>stoften</i>
plakken	<i>plak</i>	<i>plakten</i>

4 Maak vier zinnen in de **verleden tijd**.

Kies twee werkwoorden uit opdracht 2 en twee werkwoorden uit opdracht 3.

- 1
- 2
- 3
- 4

- Ik herhaal woorden uit blok 3.

- Ik kan de **verleden tijd** met **te(n)** en **de(n)** nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

Dit kan ik nog

1 Vul de persoonsvorm **verleden tijd** van het werkwoord in.

- Kijk naar het tweede rijtje.
- Hoort het werkwoord bij 't kofschip? Dan komt er **te** achter de ik-vorm.
- Hoort het werkwoord niet bij 't kofschip? Dan komt er **de** achter de ik-vorm.

Voorbeeld: wachten – /t/ – Sjors **wachtte** op de bus.

veranderen	/r/	Gisteren veranderde	ik van woonplaats.
regelen	/l/	Mijn moeder regelde	een verhuizer om mee te helpen.
zwaaien	/j/	De piano zwaaide	heen en weer.
barsten	/t/	De piano viel en barstte	uit elkaar!
lachen	ch	Mijn moeder lachte	er niet om.

2 De woordstukjes staan door elkaar.

Vul het woord in.

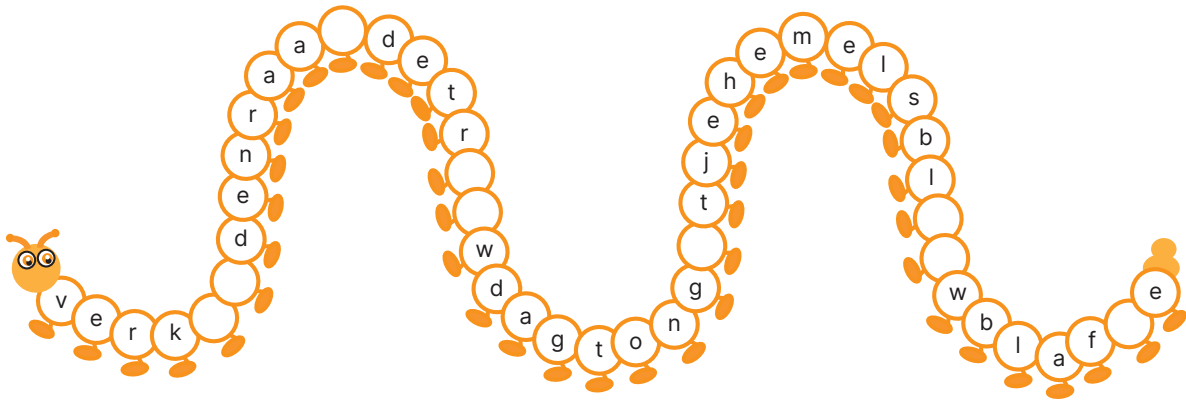
Begin met het vetgedrukte woordstukje.

duif- hout	hout duif.....
let-je- knul	knul letje.....
en- ge -en-vang	ge vangen.....
ap- aard -en-pel	aard appelen.....

3

Zoek zes woorden uit blok 3 in de woordrups.

Er ontbreken letters in de woorden. Vul de woorden goed in. Kies het goede rijtje.

au(w)*hemelsblauw***ou(w)***verkouden***etje***tongetje***te of de***raadde**trouwdag**blafte*

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

! ?

✓ x

1

.....

2

.....

3

.....

4

.....

5

.....

6

.....

7

.....

8

.....

9

.....

10

.....

Woorden uit blok 3

! ?

✓ x

1

.....

2

.....

3

.....

4

.....

5

.....

Handwriting practice lines on page 15. The page contains 20 horizontal dotted lines for writing practice.

Spelen en bewegen

1 Speel het werkwoordenspel!

Wat heb je nodig?

- kladblaadjes
- dobbelsteen

- 1 Kies een spelleider.
- 2 Spelleider: zeg een woordenboekvorm uit het woordpakket.
- 3 Gooi om de beurt met de dobbelsteen.
- 4 Voer de opdracht uit die bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort.
- 5 Spelleider: is het goed? Dan krijgt de speler het aantal punten van de dobbelsteen.
- 6 Ga door tot iedereen vier keer gegooid heeft.
- 7 Wie heeft de meeste punten? Dat is de winnaar!

	Zeg of het werkwoord bij 't kofschip hoort.		Maak een zin met het werkwoord in de verleden tijd enkelvoud.
	Noem de verleden tijd enkelvoud.		Maak een zin met het werkwoord in de verleden tijd meervoud.
	Noem de verleden tijd meervoud.		Schrijf de verleden tijd enkelvoud en de verleden tijd meervoud van het werkwoord op.

2 Poortwachter.

Wat heb je nodig?

- stoepkrijt
- 20 kaartjes

Voor de spelleider

1 Teken vier kastelen van ongeveer 2 × 2 meter. Schrijf in ...

- kasteel 1: **verleden tijd** enkelvoud: ik-vorm + **te**
- kasteel 2: **verleden tijd** enkelvoud: ik-vorm + **de**
- kasteel 3: **verleden tijd** meervoud: ik-vorm + **ten**
- kasteel 4: **verleden tijd** meervoud: ik-vorm + **den**

2 Schrijf van elk werkwoord van het woordpakket de ik-vorm op een kaartje.

3 Kies vier poortwachters. Zij gaan elk op de poort van een kasteel staan.

4 Verdeel de rest van de groep in twee gelijke teams.

5 Schud de kaartjes.

Verdeel ze onder de spelers van beide teams. Zorg dat iedereen evenveel kaartjes heeft.

6 Kaartjes die over zijn, doen niet mee.

7 De eerste spelers van de teams kiezen een kasteel dat bij het werkwoord op hun kaartje hoort.

De poortwachter leest het kaartje en laat de speler door als de regel van zijn kasteel voor dat werkwoord geldt.

Het kaartje met **juich** mag dus door in de twee kastelen met ik-vorm + **te** en **ten**, maar niet in de kastelen met ik-vorm + **de** en **den**.

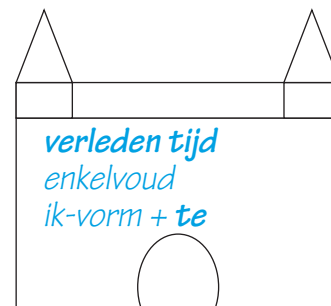
- Mag de speler door? Dan schrijft hij de goede vorm van het werkwoord op.
Is het goed? Dan mag dat team het kaartje houden.
Niet goed? Verbeter en geef het kaartje aan het andere team.
- Mag de speler niet door? Geef het kaartje aan het andere team.

8 De volgende speler van beide teams is aan de beurt.

9 Ga door tot alle spelers geweest zijn. Welk team heeft de meeste kaartjes?

Dat team heeft gewonnen!

Voorbeeld:

Woordpakket 18

Les 1

Woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en g of ge schrijf

- Ik leer woorden schrijven waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en g of ge schrijf.

Ook-zo-woorden

de giraf
het genre
het budget
de energie

logeren
origineel
corrigeren
het genie

de gelei
de rage
de garage
de bagage

de etage
de etalage
de lekkage
de reportage

het horloge
de asperge
de manege
de centrifuge

Schrijf het ook-zo-stukje altijd hetzelfde.

/zj/ → g, /zju/ → ge

- 1 Luister naar het woord in je hoofd.
- 2 Hoor je /zj/ in het woord? Schrijf dan g.
Hoor je /zju/ in het woord? Schrijf dan ge.
g en ge zijn ook-zo-stukjes. Je schrijft ze altijd hetzelfde.
- 3 Lees nog een keer na of je het woord goed geschreven hebt.

Voorbeeld:

Je hoort /loozjeerun/, je schrijft logeren.

Je hoort /garaazju/, je schrijft garage.

de asperge

- 1 Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Vul de woorden die je hoort goed in.

- 1 Leerling 1: zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- 2 Leerling 2: kies een woord met **g** of **ge** en lees het voor.
Hak het woord in klankgroepen en spreek elke klankgroep duidelijk uit.
- 3 Leerling 1: luister goed naar leerling 1 en vul het woord in.
- 4 Doe dit met nog twee woorden.
- 5 Ruil om en doe hetzelfde met drie andere woorden.
- 6 Kijk samen na en verbeter.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Bekijk het woordpakket bij les 1 om de woorden na te kijken.

3 Onthoud zo veel mogelijk woorden uit het woordpakket.

- 1 Bekijk samen het woordpakket en onthoud zo veel mogelijk woorden.
- 2 Zorg allebei dat je het woordpakket niet ziet.
- 3 Vul zo veel mogelijk woorden met **g** en **ge** in.
- 4 Kijk samen na en verbeter.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Bekijk het woordpakket bij les 1 om de woorden na te kijken.

4 Maak een verhaal.

 Bekijk het plaatje en bedenk er een kort verhaal bij.
Gebruik zo veel mogelijk woorden uit het woordpakket.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Woordpakket 18

Les 2

Woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en g of ge schrijf

- Ik oefen woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en g of ge schrijf.

Schrijfaanwijzing

Hoor je /zj/ in een woord? Schrijf dan g.

Hoor je /zju/ in een woord? Schrijf dan ge.

1 Lees het verhaal en vul de woorden in.

Kijk eerst welke woorden ingevuld moeten worden. Leg dan een blaadje over de woorden en vul ze in. Niet spieken.

Kies uit: garage | bagage | lekkage | etage | horloge | logeren | energie | centrifuge

Martin staat met zijn *bagage* voor de deur. Hij drukt op de bel van de eerste *etage*. De deur bij Ben gaat open. 'Ik kom *logeren*', roept Martin naar boven. 'O nee', antwoordt de moeder van Ben, terwijl ze op haar *horloge* kijkt. 'Ik dacht dat je de monteur was.' 'Kom maar boven', zegt Ben. 'Onze *centrifuge* is stuk. Nu hebben we een enorme *lekkage* in de *garage*.' 'Moet ik dan maar weggaan?' vraagt Martin. 'Nee blijf maar, we kunnen jouw *energie* goed gebruiken om alles weer op te ruimen!'

2 De woordstukjes staan door elkaar.

1 Vul het woord in.

2 Begin met het vetgedrukte stukje.

get-**bud** *budget*

ren-**cor**-ge-ri *corrigeren*

por-**re**-ge-ta *reportage*

lei-**ge** *gelei*

neel-**ori**-gi *origineel*

ge-**ra** *rage*

re-**gen** *genre*

ge-**as**-per *asperge*

3

Kies een woord uit het woordpakket.

- 1 Bedenk een woord dat erop rijmt.
- 2 Maak een kort rijmpje met de twee woorden.
- 3 Doe dit twee keer.

Voorbeeld: genie → knie

Paultje is een groot genie.

Hij kan steppen op één knie.

Meerdere antwoorden mogelijk......

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Woordpakket 18

Les 3

Woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en g of ge schrijft

- Ik oefen woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en **g** of **ge** schrijf.
- Ik bedenk zelf nieuwe woorden waarin ik /zj/ of /zju/ hoor en **g** of **ge** schrijf.

1 Zoek zes woorden met g en ge.

Zet een streep tussen de woorden en vul ze in.

a s p e r g e | g i r a f | m a n e g e | g e n i e | e t a l a g e | l e k k a g e

asperge..... genie.....

giraf..... etalage.....

manege..... lekkage.....

2 Lees de omschrijving. Welk woord waarin je /zju/ hoort en ge schrijft, past erbij?

Bedenk eerst welk woord erbij hoort. Leg dan een blaadje over de woorden en vul ze in. Niet spieken.

Kies uit: de slijtage | de montage | de spionage | de tatoeage | de massage

1 met inkt in je huid getatoeëerd

de tatoeage.....

2 stiekem je vijand bespioneren

de spionage.....

3 beelden van een film achter elkaar monteren

de montage.....

4 je rug laten masseren

de massage.....

5 het versleten zijn

de slijtage.....

3 Teken een lijn tussen de goede woordstukjes en schrijf het woord op.

auberg.....

gette

aubergine.....

cor.....

tage

corsage.....

cour.....

gine

courgette.....

camou.....

sage

camouflage.....

plan.....

golf

plantage.....

midget.....

flage

midgetgolf.....

4

Maak tekeningen.

Kies twee woorden uit opdracht 2 en twee woorden uit opdracht 3. Maak vier kleine tekeningen. Vul de woorden erbij in.

Ter beoordeling van de leerkracht.

Woordpakket 18

Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 3.

Dit kan ik nu

- Ik kan woorden waarin **g** klinkt als /zj/ en **ge** klinkt als /zju/ nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

Dit kan ik nog

Tip

Kijk naar de zwarte letters van 't **kofschip**.

Zit de laatste klank van de stam erbij?

1 Maak het rijtje en de zin af.

- Vul de laatste klank van de stam van het werkwoord in. De stam is de woordenboekvorm zoals je hem hoort, zonder /un/.
- Kijk of die klank in 't **kofschip** zit.
- Vul de ik-vorm in.
- Maak de ik-vorm **verleden tijd** van het werkwoord.
- Vul de persoonsvorm **verleden tijd** daarna in de zin in.

praten

laatste klank stam = /t...../

ik-vorm = ik *praat*.....

ik-vorm vt = ik *praatte*.....

zin = Ik *praatte*..... laatst over mijn nieuwe telefoon.

raden

laatste klank stam = /d...../

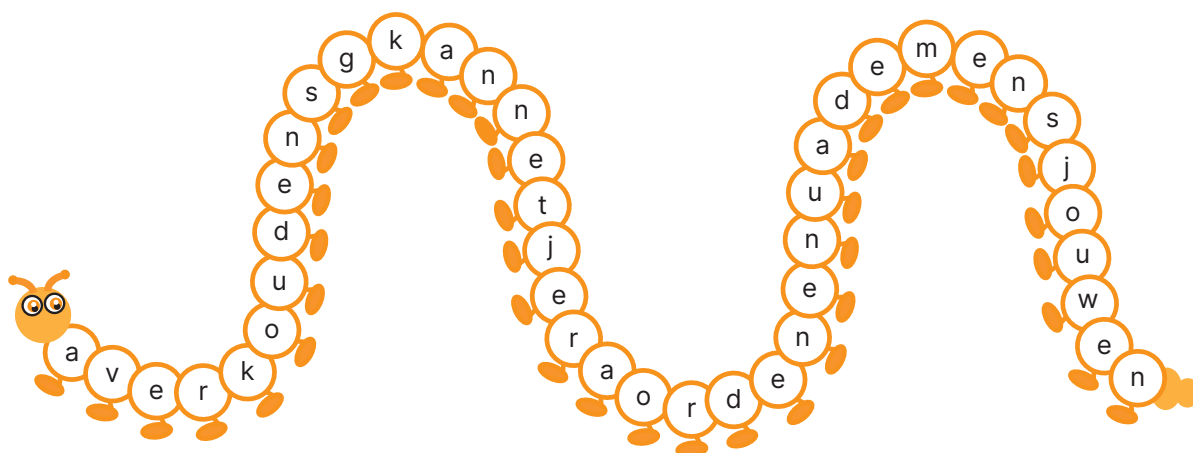
ik-vorm = ik *raad*.....

ik-vorm vt = ik *raadde*.....

zin = Jij *raadde*..... het antwoord laatst snel.

2 Zoek de vijf woorden in de woordruips.

Vul de woorden in.

verkouden

kannetje

ordenen

ademen

sjouwen

3

Welk stukje ontbreekt?

1 Vul in **au** of **ou**.

2 Vul daarna het hele woord in.

1 De dinos**au**rus leeft in het oerw**ou**d.

dinosaur**us** oerwou**d**

2 In zijn middagp**au**ze eet hij een hou**ou**tduif.

middagpau**ze** houtduif

3 De klets**ou**s is verk**ou**den.

klets**ous** verkou**den**

4 Hij doet een beetje zeez**ou**t bij de pindas**au**s.

zeezou**t** pindasa**us**

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

! ?

✓ x

- 1 ☐ ☐
- 2 ☐ ☐
- 3 ☐ ☐
- 4 ☐ ☐
- 5 ☐ ☐
- 6 ☐ ☐
- 7 ☐ ☐
- 8 ☐ ☐
- 9 ☐ ☐
- 10 ☐ ☐

- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐

Woorden uit blok 3

! ?

✓ x

- 1 ☐ ☐
- 2 ☐ ☐
- 3 ☐ ☐
- 4 ☐ ☐
- 5 ☐ ☐

- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐

Handwriting practice sheet with 20 sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) for letter formation. Each set consists of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line.

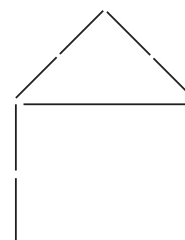
Spelen en bewegen

1 Raad in tien keer.

- 1 Speler 1: kies een woord uit woordpakket 18. Zet voor elke letter een punt.
Teken naast je woord een huisje van tien streepjes.
 - 2 Speler 2: zeg een letter.
 - 3 Speler 1: komt de letter voor in het woord?
Schrijf de letter op het goede puntje.
Komt de letter niet voor in het woord? Kleur dan een streepje van het huisje rood.
 - 4 Ga door tot het woord geraden is.
Zijn alle streepjes in het huisje gezet?
Speler 1 is dan de winnaar.
 - 5 Ruil om en doe hetzelfde met een ander woord uit het woordpakket.
-

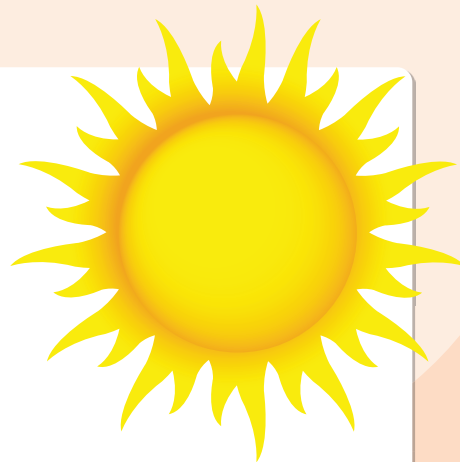
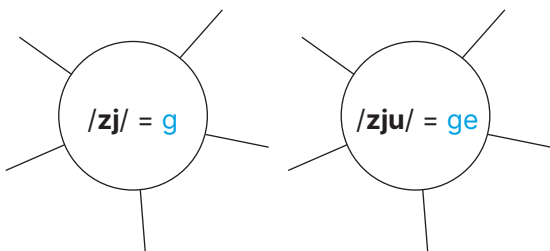

2 Zonnedans.

Wat heb je nodig?

- stoepkrijt

- 1 Kies een spelleider en tel hoeveel spelers er zijn.
- 2 Teken twee zonnen. De zonnen krijgen samen net zoveel stralen als er spelers zijn min twee. Bij één spelleider en twaalf spelers krijgt elke zon dus vijf stralen. Schrijf in de ene zon: **/zj/ = g** en in de andere zon **/zju/ = ge**.
- 3 De spelleider roept door elkaar woorden uit het woordpakket. De spelers lopen om de zonnen heen. Onverwacht klapt de spelleider in zijn handen.
- 4 Elke speler gaat snel op het uiteinde van een straal staan.
- 5 Welke twee spelers blijven over? Zij gaan in het midden van een zon staan en doen een aftelversje: 'Eén twee, weet je een woord met **/zj/** (of **/zju/**)? Spel het woord zoals het hoort. Eén, twee, vrij: de beurt krijg jij!' De aftellers wijzen naar een speler op een straal van hun zon.
- 6 Krijg jij de beurt? Zeg dan een woord dat bij jouw zon hoort.
 - Weet je geen woord? Dan ben je af en ga je bij de spelleider staan.
 - Weet je een woord? Zeg en spel het woord; de spelleider controleert. Goed gedaan? Dan blijf je staan. Fout? Dan ben je ook af.
- 7 Herhaal net zolang tot er één zonnewinnaar is.

Woordpakket 19

Les 1

Woorden waarin ik /ie/ hoor en i schrijf

- Ik leer woorden schrijven waarin ik /ie/ hoor en i schrijf.

Onthoudwoorden

mini
prima
dineren
de olifant

de ski
de file
de liter
de tosti

het pistool
de piano
de diamant
de indiaan

de spion
de bioscoop
de studio
de lampion

miauwen
de kampioen
het dieet
het podium

Kijk goed. Onthoud hoe je het schrijven moet.

/ie/ → i

- 1 Luister naar het woord in je hoofd.
/ie/ schrijf je soms als i.
- 2 Bedenk of je het woord schrijft met ie
of i. Dat kun je niet horen, dat moet je
onthouden.
- 3 Schrijf het woord op.
- 4 Lees nog een keer na of je het goed
geschreven hebt.
- 5 Maak een foto van het woord in je hoofd.

Voorbeeld:

De olifant drinkt een liter water.

Je hoort /ooliefant/ en /lietur/.

Bedenk hoe je het schrijft: olifant, liter.

Let op!

Soms hoor je een /j/ na de /ie/ die je niet
schrijft. Je hoort /indiejaan/, je schrijft **indiaan**.

1 Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Maak zinnen.

- 1 Kies allebei vijf woorden. Vul de woorden in.
- 2 Maak met elk woord een zin. Vul de zin in.
- 3 Leerling 1: lees je eerste zin voor.
- 4 Leerling 2: noem het woord uit het woordpakket in de zin en vul het in.
- 5 Leerling 1: doe dit ook met de andere zinnen.
- 6 Ruil om en doe hetzelfde met de vijf zinnen van leerling 2.
- 7 Kijk samen na en verbeter.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Bekijk het woordpakket bij les 1 om de woorden na te kijken.

3 Onthoud zo veel mogelijk woorden van het woordpakket.

- 1 Zorg allebei dat je het woordpakket niet ziet.
- 2 Leerling 1: noem een woord.
- 3 Leerling 2: vul het woord in.
- 4 Ruil om en doe hetzelfde. Het woord mag nog niet genoemd zijn.
- 5 Ga door tot één van beiden geen nieuw woord meer weet.
- 6 Kijk samen na en verbeter.

Meerdere antwoorden mogelijk.

Bekijk het woordpakket bij les 1 om de woorden na te kijken.

4

Los de rebus op.

Maak een zin met het woord uit de rebus.

t = m

-et + i

-sch

kampioen.....

.....

5

Maak een rebus.

Maak zelf drie rebussen. Kies drie woorden uit het woordpakket.

Ter beoordeling van de leerkracht.

- Ik oefen woorden waarin ik /ie/ hoor en i schrijf.

Schrijfaanwijzing

Hoor je /ie/? Bedenk of je het woord met i of ie schrijft. Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

1 Welk woord wordt bedoeld?

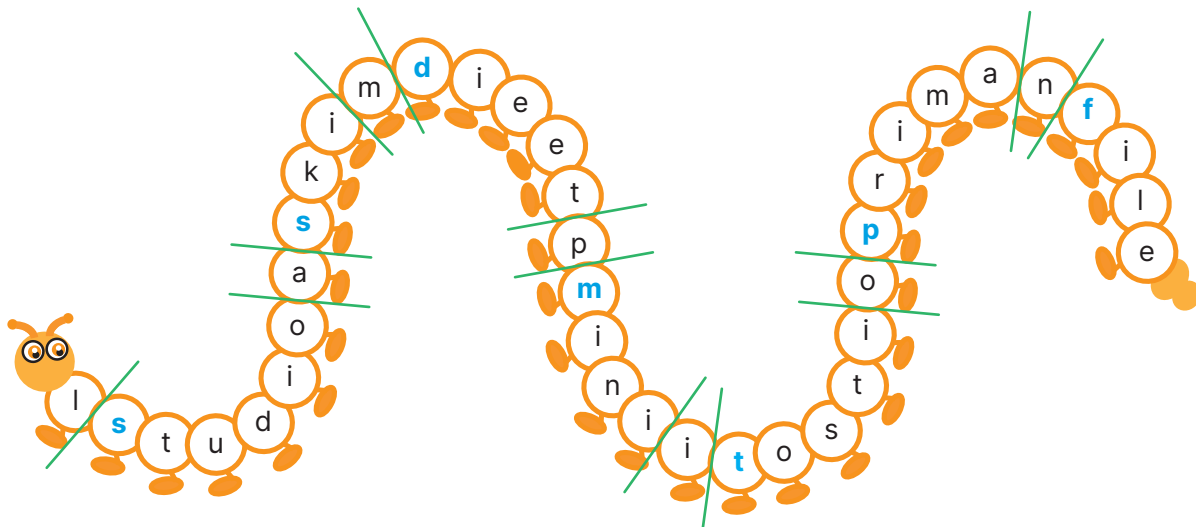
Lees de woorden en de omschrijvingen. Bedenk welk woord erbij hoort.
Leg een blaadje over de woorden en vul het goede woord in. Niet spieken.
Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: de bioscoop | de spion | de liter | het pistool | de piano | de file | de diamant |
de olifant | het dieet | de kampioen

1 wapen van de politie	het pistool.....
2 groot grijs dier met een slurf	de olifant.....
3 iemand die stiekem probeert zo veel mogelijk te weten te komen	de spion.....
4 edelsteen die mooi schittert	de diamant.....
5 groot muziekinstrument met zwarte en witte toetsen	de piano.....
6 de beste in een sport	de kampioen.....
7 gebouw waar je films kunt zien	de bioscoop.....
8 maat om de hoeveelheid van een vloeistof aan te geven	de liter.....

2 Zoek zeven woorden in de woordrups.

- 1 De eerste letter van elk woord is blauw.
- 2 Zet strepen tussen de woorden en vul ze in.
Let op: er staan ook letters in de rups die je niet gebruikt.

studio..... tosti.....

ski..... prima.....

dieet..... file.....

mini.....

- 3 Welke letters heb je niet gebruikt? Zet ze achter elkaar. Welk woord lees je? *lampion*.....

3 Teken zes woorden.

- 1 Kijk in het woordpakket.
- 2 Welke woorden kun je goed tekenen?
- 3 Schrijf de woorden op en maak er een kleine tekening bij.

Meerdere antwoorden mogelijk......

Woordpakket 19

Les 3

Woorden waarin je /ie/ hoor en i schrijft

- Ik oefen woorden waarin ik /ie/ hoor en i schrijf.
- Ik bedenk zelf nieuwe woorden waarin ik /ie/ hoor en i schrijf.

1 Maak woorden met de woordstukjes uit elk vak.

Vul het hele woord in.

woordstukje 1

dine

po

indi

mi

woordstukje 2

aan

auwen

ren

dium

hele woord

dineren

podium

indiaan

miauwen

2 Kies het goede woord en vul het bij het plaatje in.

de skipiste of de ski

de ski

de baviaan of de indiaan

de baviaan

het viaduct of de file

het viaduct

de titel of het dieet

de titel

de piano of de pianist

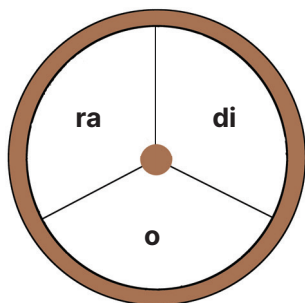
de pianist

de centimeter of de decimeter

de decimeter

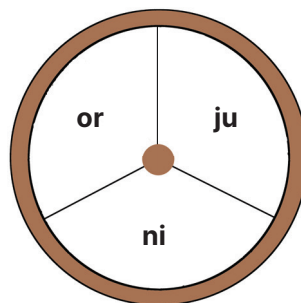
- 3** Haal vier nieuwe woorden uit het woordwiel waarin je /ie/ hoort en **i** schrijft.
Vul de woorden goed in en maak met elk woord een zin.

radio.....

.....

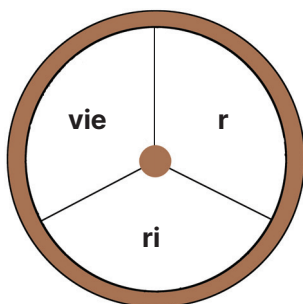
.....

junior.....

.....

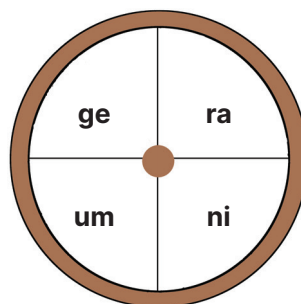
.....

rivier.....

.....

.....

geranium.....

.....

.....

- 4** Bedenk een verhaal.

Gebruik: **de radio** | **de pianist** | **het viaduct** | **de baviaan** | **de rivier**

Meerdere antwoorden mogelijk.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Woordpakket 19

Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 3.

Dit kan ik nu

- Ik kan woorden waarin ik /ie/ hoor en **i** schrijf nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

Dit kan ik nog

1

Maak de rebus.

Vul het woord in.

Let op: soms zet de **letterzetter** nog een extra letter.

+etje =

zonnetje

+elen =

trappelen

+em =

tandem

2 Vul de **verleden tijd** enkelvoud in.

Vul eerst **te** of **de** in. Schrijf dan het hele woord op.

Ik zwaai^{de} naar hem, maar hij liep gewoon door.

zwaaide

Ik ren^{de} naar hem toe.

rende

Hij verander^{de} van richting.

veranderde

Maar ik volg^{de} hem. En ik haalde hem in.

volgde

Ik lach^{te} hem toe: 'Hehe! Ik wilde je even gedag zeggen!'

lachte

Hij praat^{te} moeilijk. En hij vertelde dat hij net bij de tandarts vandaan kwam.

praatte

Ik wens^{te} hem veel beterschap.

wenste

3 Wat staat er onder de vlek?

Vul het hele woord in.

Let op: denk aan de letterzetter.

1 Dit jongetje is een echte zoetek[☀]. zoetekauw

2 Een heel snoeprol[☀] gaat op zonder ber[☀]. snoeprolletje + berouw

3 Op aardap[☀] wil hij niet eens k[☀]en. aardappelen + kauwen

4 Hij zet een kinderstem[☀] op en begint te huilen, dat hij met iemand wil ruilen. kinderstemmetje

5 De volwas[☀] kijken elkaar aan: het knul[☀] is nu te ver gegaan!

volwassenen + knulletje

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

! ?

✓ x

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Woorden uit blok 3

! ?

✓ x

1

2

3

4

5

Spelen en bewegen

1 Wat staat er?

- 1 Kies allebei vier woorden uit woordpakket 19.
- 2 Schrijf een zin met elk woord in potlood.
- 3 Gum alle letters **i** en **e** uit.
- 4 Ruil van schrift.
- 5 Maak de zinnen van de ander af met **i** en **e**.
- 6 Wie is het eerst klaar en heeft geen fouten gemaakt? Dat is de winnaar!

liter: Ik heb een liter melk gedronken.

Ik h_b _n l_t_r m_lk g_dronk_n.

Woordzoeker.

Wat heb je nodig?

- woordkaartjes
- papier en pen
- woordpakket 19

De voorbereiding

- 1 Schrijf de woorden van woordpakket 19 op kaartjes.
- 2 De spelleider verstopt de woorden van het woordpakket in de klas of op het schoolplein.

Het spel

- 1 Wacht op het startsein.
- 2 Ga na het startsein op zoek naar de woorden. Schrijf alle woorden op die je vindt.
- 3 Heb je alle woorden gevonden? Dan controleer je of je alle woorden goed hebt geschreven met behulp van het woordpakket.

Woordpakket 20

Les 1

Woorden die eindigen op tie

- Ik leer woorden schrijven die eindigen op **tie**.

= Ook-zo-woorden

de relat**ie**
de varia**tie**
de opera**tie**
de trakta**tie**

de inspira**tie**
de felicitat**ie**
de prestat**ie**
de presentat**ie**

de combinat**ie**
de installat**ie**
de informat**ie**
de organisat**ie**

de polit**ie**
de posit**ie**
de notit**ie**
de tradit**ie**

de repetit**ie**
de competit**ie**
de garant**ie**
de vakant**ie**

Schrijf het ook-zo-stukje altijd hetzelfde.

= tie

- 1 Luister naar het woord in je hoofd.
- 2 Hoor je /**tsie**/ aan het eind van het woord?
Schrijf dan altijd **tie**.
tie is een ook-zo-stukje. Je schrijft het altijd hetzelfde.
- 3 Lees nog een keer na of je het woord goed geschreven hebt.

Let op!

Soms zeggen mensen niet /**tsie**/, maar /**sie**/.
Je hoort /vaakans**sie**/, je schrijft vakant**ie**.

Voorbeeld:

Je hoort /vaakants**sie**/, je schrijft vakant**ie**.

Je hoort /pooliets**sie**/, je schrijft polit**ie**.

1 Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Vul de woorden die je hoort in het goede rijtje in.

- 1 Leerling 1: zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- 2 Leerling 2: kies een woord uit het woordpakket, lees het voor en hak het in klankgroepen.
Spreek elke klankgroep duidelijk uit.
- 3 Leerling 1: vul het woord in het goede rijtje in.
- 4 Doe dit nog met vier woorden.
- 5 Ruil om en doe hetzelfde met vijf andere woorden.
- 6 Kijk samen na en verbeter.

woorden die eindigen op **tie** met drie klankgroepen

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

woorden die eindigen op **tie** met vier of meer klankgroepen

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3 Wat hoort op de puntjes?

- 1 Leerling 1: zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- 2 Leerling 2: lees zin **a** tot en met **d** voor tot de puntjes.
- 3 Leerling 1: zeg welk woord op de puntjes hoort.
Bespreek samen of het goed is.
- 4 Leerling 2: zeg of het goed is of zeg het woord.
- 5 Leerling 1: vul het woord in.
- 6 Ruil om en doe hetzelfde met zin **e** tot en met **h**.
- 7 Kijk samen na en verbeter.

- a** Mijn opa wordt geopereerd aan zijn hart, het is een grote *operatie*.....
- b** Elk jaar gaan we in de zomer naar Frankrijk, ik heb nu al zin in de *vakantie*.....
- c** Moos krijgt een leuke verjaardagskaart, hij is heel erg blij met deze *felicitering*.....
- d** Ik wil later agent worden, dan werk ik bij de *politie*.....
- e** Rode en roze bloemen passen goed bij elkaar, het is een mooie *combinatie*.....
- f** Indy doet haar haar elke dag anders, ze houdt van *variatie*.....
- g** Als je iets opschrijft, maak je een *notitie*.....
- h** Het winnen van deze judowedstrijd is een hele *prestatie*.....

4 Vul de woorden in het goede rijtje in.

Vul in elk rijtje ten minste drie woorden in uit het woordpakket.

woorden die eindigen op **atie**

.....

.....

.....

woorden die eindigen op **itie**

.....

.....

.....

- Ik oefen woorden die eindigen op **tie**.

Schrijfaanwijzing

Hoor je /tsie/ aan het eind van een woord? Schrijf dan **tie**.

1 Maak de woorden af met het ook-zo-stukje **tie**.

Vul het hele woord erachter in.

1 de rela tie	de <i>relatie</i>
2 de noti tie	de <i>notitie</i>
3 de presenta tie	de <i>presentatie</i>
4 de informa tie	de <i>informatie</i>
5 de inspira tie	de <i>inspiratie</i>
6 de competi tie	de <i>competitie</i>
7 de trakta tie	de <i>traktatie</i>

2 Kijk naar de woorden. Bedenk welk woord in de zin past.

Leg een blaadje over de woorden en vul ze in. Niet spieken.

Kies uit: politie | organisatie | positie | prestatie | vakantie | felicitatie | garantie | relatie | operatie | repetitie

- Wij gaan drie weken op *vakantie*..... naar Spanje.
- De *operatie*..... aan mijn knie duurde twee uur.
- Vanavond ga ik naar de *repetitie*..... van onze dansgroep.
- De *politie*..... was snel op de plek van het ongeluk.
- Ik stuur mijn tante een *felicitatie*..... voor haar verjaardag.
- Mijn zus heeft sinds kort een *relatie*..... met een leuke jongen.

- 7 Op deze wasmachine zit vijf jaar *garantie*.....
- 8 Deze marathon lopen is een hele *prestatie*.....
- 9 Vanuit deze *positie*..... kon ik niet goed zien wat er gebeurde.
- 10 Het regelen van een verjaardagsfeest is een hele *organisatie*.....

3 Maak een woordrups.

- 1 Kies zes woorden uit het woordpakket.
- 2 Schrijf de woorden achter elkaar met potlood op en zet om elke letter een rondje met je potlood.
- 3 Gum achter elk woord het ook-zo-stukje **tie** uit.
- 4 Een klasgenoot zoekt de woorden in je woordrups. Hij zet de ook-zo-stukjes op de goede plek en schrijft de woorden op.

Ter beoordeling van de leerkracht.

Woordpakket 20

Les 3

Woorden die eindigen op tie

- Ik oefen woorden die eindigen op **tie**.
- Ik bedenk zelf nieuwe woorden die eindigen op **tie**.

1 Maak woorden met de woordstukjes.

Kies steeds uit elk rijtje een woordstukje en maak zo woorden uit het woordpakket.

com

spira

com

di

va

peti

in

ria

in

bina

tra

stalla

tie

competitie

combinatie

variatie

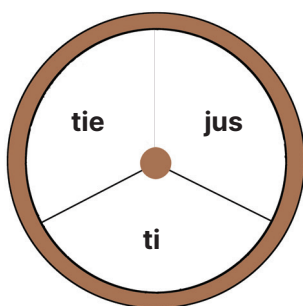
inspiratie

installatie

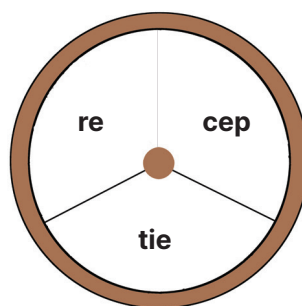
traditie

2 De woordstukjes staan door elkaar.

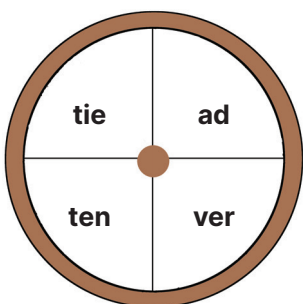
Vul het hele woord dat eindigt op **tie** in.

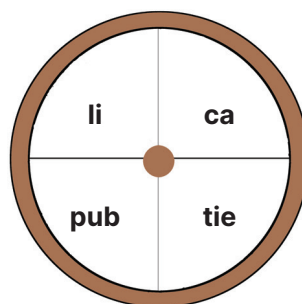
justitie

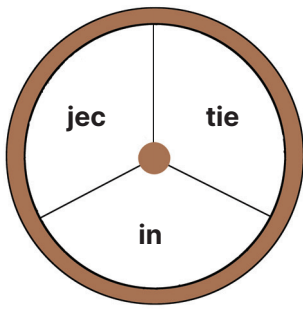
receptie

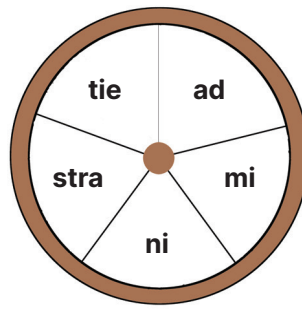
advertentie

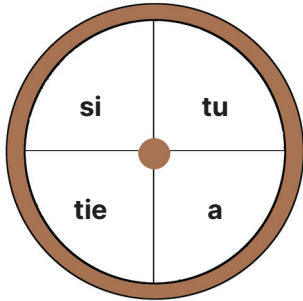
publicatie

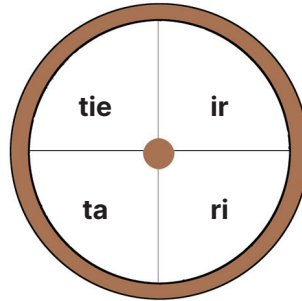
injectie.....

administratie.....

situatie.....

irritatie.....

3

Maak zinnen met woorden die eindigen op **tie.**

Kies drie woorden uit opdracht 2 en maak drie zinnen.

Meerdere antwoorden mogelijk......

.....

.....

.....

.....

.....

Woordpakket 20

Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 3.

Dit kan ik nu

- Ik kan woorden die eindigen op **tie** nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 3 nog goed schrijven.

Dit kan ik nog

1 Welk woord staat er?

Vul het hele woord in.

★ = **te** of **de**

✿ = **au** of **ou**

♣ = **etje**

♥ = **eren**

1 Hij wens ★ alle oud ♥ een gelukkig Nieuwjaar. *wenste* + *ouderen*

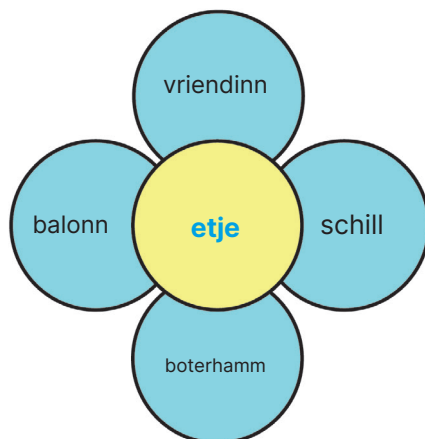
2 De klets ✿ s praat ★ aan één stuk door. *kletskous* + *praatte*

3 De jongen raad ★ onder welk bekertje het ball ♣ zat. *raadde* + *balletje*

4 De politie volg ★ de bestel ✿ to. *volgde* + *bestelauto*

2 Haal vier woorden uit elke bloem.

Gebruik steeds één blaadje en het stukje in het midden. Vul de woorden in.

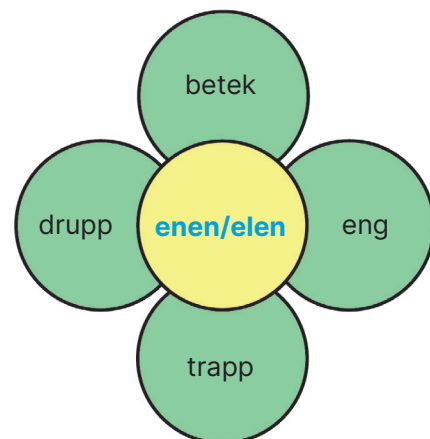

vriendinnetje

ballonnetje

schilletje

boterhammetje

betekenen

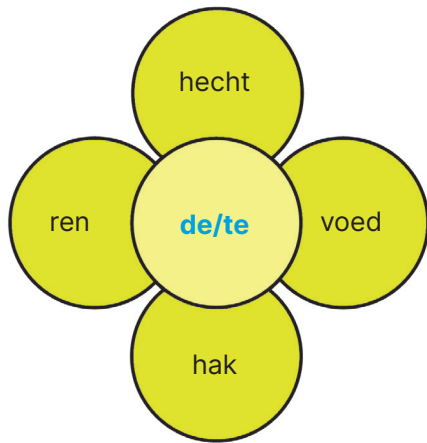
druppelen

engelen

trappelen

Haal vier woorden uit elke bloem.

Gebruik steeds één blaadje en het stukje **de** of **te** in het midden. Vul de woorden in.

hechte.....

rende.....

voedde.....

hakte.....

3 Haal zes woorden uit de fontein.

Kijk naar elke straal.

Vul de woorden in het goede rijtje in.

 etje

knulletje.....

fietsbelletje.....

 em, elen, enen, eren

aardappelen.....

wonderen.....

 au of ou

dinosaurus.....

betrouwbaar.....

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

! ?

✓ x

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Woorden uit blok 3

! ?

✓ x

1

2

3

4

5

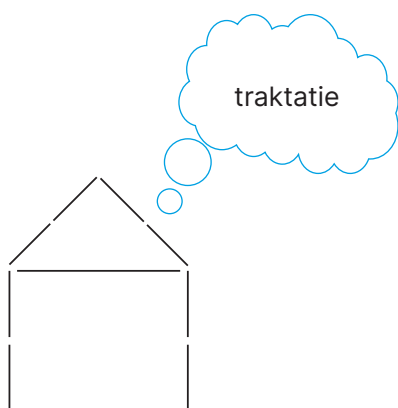
Spelen en bewegen

1 Raad in tien keer.

- 1 Speler 1: kies een woord uit woordpakket 20. Zet voor elke letter een punt.
Teken naast je woord een huisje van tien streepjes.
- 2 Speler 2: zeg een letter.
- 3 Speler 1: komt de letter voor in het woord?
Schrijf de letter op het goede puntje.
Komt de letter niet voor in het woord? Kleur dan een streepje van het huisje rood.
- 4 Ga door tot het woord geraden is.
Zijn alle streepjes in het huisje gezet?
Speler 1 is dan de winnaar.
- 5 Ruil om en doe hetzelfde met een ander woord uit het woordpakket.

2**Iemand is hem, niemand is hem.****Wat heb je nodig?**

- zachte ballen
- woordpakket
- stoepkrijt
- pionnen

- 1** Spreek met de spelers af wat het speelvak en wie de spelleider is.
Zet dit vak af met pionnen of teken een vak met stoepkrijt.
- 2** De spelers zoeken een plekje in het speelvak.
- 3** De spelleider gooit de ballen in het veld.
- 4** De spelers proberen elkaar af te gooien.
- 5** Ben je geraakt? Dan ga je naar de spelleider.
De spelleider noemt een woord uit het woordpakket.
De speler schrijft dit woord op en laat het controleren.
- 6** Is het woord goed? Dan mag je weer met het spel meedoen.
Is het woord fout? Dan verbeter je het woord en mag je daarna ook weer meedoen.

Herhalen en toepassen

1 Welke letters zijn weg?

- 1 Speler 1: kies een woord uit blok 5.
- 2 Schrijf het woord op, maar laat de blauwe letters weg. Zet voor elke letter een punt.
- 3 Speler 2: raad het woord. Schrijf het hele woord eronder. Zet een streep onder de letters die waren weggelaten. Heb je het goed? Je hebt een punt verdiend.
- 4 Ruil om en doe dit om de beurt met nog vijf woorden. Wie heeft de meeste punten? Dat is de winnaar!

bagage

baga...
bagage

2 Maak samen een verhaal.

- 1 Kies allebei drie woorden uit blok 5. Kies bij een werkwoord **verleden tijd** enkelvoud of meervoud.
- 2 Vul de woorden in.
- 3 Maak samen een verhaaltje met de zes woorden.

Voorbeeld: Mijn oom **juichte**: 'Ik kom **logeren** in de **garage**.
Met een heleboel **bagage**!
Maar door **lekkage** is alles nat geworden.
Toen **begeleidde** mijn vader hem naar mijn slaapkamer.
Daar vond hij het **prima**, maar het was nog een hele **organisatie**!

Meerdere antwoorden mogelijk.

3 Een woord met de letter ...

Wat heb je nodig?

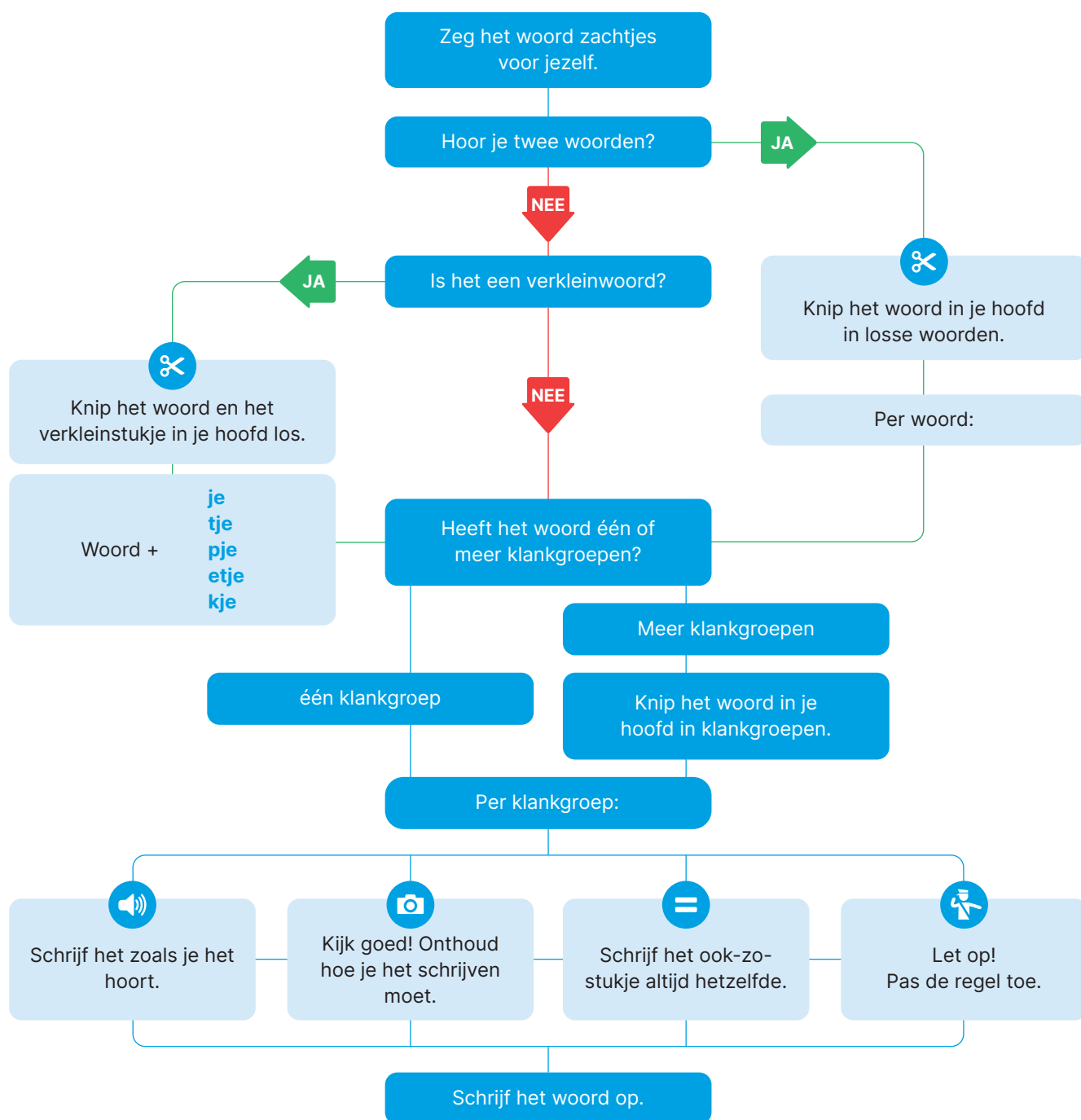
- leesboek

- 1 Kies een spelleider.
- 2 Spelleider: doe je ogen dicht en prik een letter in het boek aan.
Noem de letter.
- 3 Spelers: ken je een woord uit blok 5 dat met die letter begint?
Roep het en schrijf het op.
- 4 Spelleider: kijk het woord na.
Is het woord goed geschreven? Punt verdiend!
- 5 Kies een nieuwe spelleider.
Ga door tot iemand tien punten heeft. Dat is de winnaar!

Een woord met
de letter ...
p.

Handwriting practice lines consisting of 15 horizontal dotted lines.

Schrijfwijzer

Kijk na.

Woorden met v en z

Hoor je /vvv/? Schrijf dan **v**.

Hoor je /zzz/? Schrijf dan **z**.

Soms hoor je het verschil tussen de **f** of **v** en de **s** of **z** niet goed.

Onthoud dan hoe je het woord schrijft.

Je schrijft olij**v**en.

Je schrijft ba**z**en.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 2 in les 1.

Woorden met ei en ij

Bedenk of je het woord schrijft met **ei** of **ij**.

Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft kapite**in**.

Je schrijft dolf**ijn**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 3 in les 1.

Woorden die eindigen op d

Hoor je een /t/ aan het eind van het woord?
Maak het woord langer.

Hoor je in het lange woord een /d/?
Schrijf dan een **d**.

Geluid: je hoort /t/ aan het eind. Maak het woord langer: geluiden. Je hoort /d/ in het lange woord, dus je schrijft: geluid**d**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 4 in les 1.

Woorden waarin ik /s/ hoor en c schrijf

Bedenk of je het woord schrijft met **s** of **c**.
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft narc**is**.

Je schrijft c**ij**fer.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 6 in les 1.

Woorden waarin ik /k/ hoor en c schrijf

Bedenk of je het woord schrijft met **k** of **c**.
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft c**o**ntant.

Je schrijft insect**o**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 7 in les 1.

Woorden met de letterzetter en de letterover

Hoor je een korte klank aan het eind van een klankgroep? De **letterzetter** zet een extra letter (medeklinker).

Hoor je een lange klank aan het eind van een klankgroep? De **letterover** neemt een letter (klinker) weg.

Dubbel: aan het eind van de eerste klankgroep hoor je de korte klank /u/. Je schrijft **dubbel**.

Betaling: aan het eind van de tweede klankgroep hoor je de lange klank /aa/. Je schrijft bet**aling**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 8 in les 1.

Woorden met au, auw, ou en ouw

Bedenk of je het woord schrijft met **au(w)** of **ou(w)**. Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft bestel**au**to.

Je schrijft oer**ou**d.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 10 in les 1.

Woorden met stomme e die eindigen op em, elen, enen en eren

Hoor je /um/, /ulun/, /unun/ of /urun/ zonder klemtoon aan het eind van het woord?

Je hoort /beez**um**steel/, je schrijft bez**em**steel.

Je hoort /oud**urun**/, je schrijft oud**eren**.

Knip het woord in je hoofd in twee losse woorden. Schrijf dan **em**, **elen**, **enen** of **eren**. Je schrijft de stomme /u/ dus als **e**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 11 in les 1.

Verkleinwoorden die eindigen op etje

verkleinwoord = woord + verkleinstukje
Schrijf eerst het woord op. Schrijf er dan het verkleinstukje **etje** achter.

bloem + **etje**: bloem**etje**

tong + **etje**: tong**etje**

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 12 in les 1.

Woorden die eindigen op ig en lijk

Hoor je /ug/ zonder klemtoon aan het eind van een woord? Schrijf dan **ig**.

Je hoort /guheimzin**ug**/, je schrijft geheimzinn**ig**.

Hoor je /luk/ zonder klemtoon aan het eind van een woord? Schrijf dan **lijk**.

Je hoort /eigun**luk**/, je schrijft eigen**lijk**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 14 in les 1.

Woorden met ' (apostrof)

Bedenk of je het woord schrijft met ' (**apostrof**). Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.
De apostrof staat op de plek van de weggelaten letter(s).

mijn → m'n
des morgens → 's morgens

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 15 in les 1.

Verkleinwoorden die eindigen op je en pje

verkleinwoord = woord + verkleinstukje
Schrijf eerst het woord op. Schrijf er dan het verkleinstukje **je** of **pje** achter.

slaaplied + **je**: slaaplied**je**
appelboom + **pje**: appelboom**pje**

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 16 in les 1.

Woorden waarin ik /zj/ en /zju/ hoor en g en ge schrijf

Hoor je /**zj**/ in een woord? Schrijf dan **g**.
Hoor je /**zju**/ in een woord? Schrijf dan **ge**.

Je hoort /looz**je**erun/, je schrijft log**er**en.
Je hoort /garaaz**ju**/, je schrijft gara**ge**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 18 in les 1.

Woorden waarin ik /ie/ hoor en i schrijf

Bedenk of je het woord schrijft met **ie** of **i**.
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft olif**ant**.
Je schrijft li**ter**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 19 in les 1.

Woorden die eindigen op tie

Hoor je /**tsie**/ aan het eind van een woord?
Schrijf dan **tie**.

Je hoort /vaakant**tsie**/, je schrijft vakant**tie**.
Je hoort /pooliet**tsie**/, je schrijft polit**tie**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 20 in les 1.

Werkwoordschema

Woordenboekvorm

= het werkwoord zoals het in het woordenboek staat
wordt geschreven volgens de gewone schrijfaanwijzingen.

START

Persoonsvorm?

- Maak de zin vragend. Het werkwoord vooraan is de persoonsvorm.
- Verander de tijd (in tegenwoordige tijd of verleden tijd). Het werkwoord dat meeverandert is de persoonsvorm.
- Verander het onderwerp van enkelvoud naar meervoud of andersom. Het werkwoord dat meeverandert is de persoonsvorm.

JA

Tegenwoordige tijd?

Het gebeurt nu.

JA

enkelvoud?

ik-vorm, jij-vorm, hij/zij-vorm

JA

Tegenwoordige tijd enkelvoud

De **ik-vorm** is de geschreven stam (woordenboekvorm zonder /un/).
Soms moet je nog iets aan de stam veranderen om een goede ik-vorm te maken.
(woordenboekvorm: durven → stam /durvun/ → ik-vorm: durf)

De jij-vorm en hij-/zij-vorm

krijgen een **t** achter de ik-vorm.

(jij durft**t**, hij/zij durft**t**)

Let op: Bij de onregelmatige werkwoorden, is de ik/jij/hij/zij-vorm steeds anders!

NEE

Verleden tijd?

Het is al eerder gebeurd.

JA

enkelvoud?

ik-vorm, jij-vorm, hij/zij-vorm

JA

Tegenwoordige tijd meervoud

De **wij-vorm**, **jullie-vorm** en **zij-vorm** schrijf je als de woordenboekvorm.
(durven → wij durven, jullie durven, zij durven)

NEE

meervoud?

wij-vorm, jullie-vorm, zij-vorm

JA

Verleden tijd enkelvoud (te of de) zwakke werkwoorden

Is de laatste klank van de stam **t, k, f, s, p**, dus zit die medeklinker in 't kofschip?
Of is het een werkwoord met **ch** ('t kofschip) zoals lachen of juichen?

Ja? Je schrijft **ik-vorm + te** (ik/jij/hij/zij maak**te**, wacht**te**)

Nee? Je schrijft **ik-vorm + de** (ik/jij/hij/zij rend**de**, redd**de**)

JA

Verleden tijd meervoud (ten of den) zwakke werkwoorden

Is de laatste klank van de stam **t, k, f, s, p**, dus zit die medeklinker in 't kofschip?

Of is het een werkwoord met **ch** ('t kofschip) zoals lachen of juichen?

Ja? Je schrijft **ik-vorm + ten** (wij/jullie/zij maak**ten**, wacht**ten**)

Nee? Je schrijft **ik-vorm + den** (wij/jullie/zij rend**den**, redd**den**)

Werkwoorden: de woordenboekvorm, stam en de persoonsvorm enkelvoud

- De **woordenboekvorm** is het werkwoord zoals het in het woordenboek staat.
- De **persoonsvorm** is de vorm van het werkwoord in een zin die bij iets of iemand hoort.

De **ik/jij/hij/zij-vorm** noem je de **persoonsvorm enkelvoud (pv enk)**, omdat het onderwerp dat erbij hoort, één ding of één persoon is.

Schrijfaanwijzing persoonsvorm enkelvoud

Kijk altijd eerst naar de **stam**: de woordenboekvorm zoals je hem hoort zonder /un/.

De **ik-vorm** = de stam geschreven volgens gewone schrijfaanwijzingen.

jij/hij/zij-vorm = ik-vorm + **t**

woordenboekvorm	stam	persoonsvorm enkelvoud (pv ev)		
		ik-vorm	jij-vorm	hij/zij-vorm
schrijven	/sgrijv <u>un</u> /	ik schrijf	jij schrijft	hij/zij schrijft
smoezen	/smoez <u>un</u> /	ik smoes	jij smoest	hij/zij smoest
vinden	/vind <u>un</u> /	ik vind	jij vindt	hij/zij vindt

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 1 in les 1.

De persoonsvorm meervoud: wij-vorm, jullie-vorm en zij-vorm

De **ik/jij/hij/zij-vorm** noem je de **persoonsvorm enkelvoud (pv enk)**, omdat het onderwerp dat erbij hoort, één ding of één persoon is.

De **wij/jullie/zij-vorm** noem je de **persoonsvorm meervoud (pv mv)**, omdat het onderwerp dat erbij hoort, meer dan één is (dingen en/of personen).

Schrijfaanwijzing persoonsvorm meervoud (pv mv)

De **wij/jullie/zij-vorm** schrijf je als de woordenboekvorm.

woordenboekvorm	persoonsvorm meervoud (pv mv)		
	wij-vorm	jullie-vorm	zij-vorm (mv)
spreken	wij spreken	jullie spreken	zij spreken
wandelen	wij wandelen	jullie wandelen	zij wandelen

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 5 in les 1.

Werkwoorden: verleden tijd enkelvoud: (te of de) zwakke werkwoorden

Je kunt vaak horen dat het verleden tijd is: de persoonsvorm enkelvoud eindigt op **te** of **de**.

Soms kun je niet goed horen of er **te** of **de** achter komt in de verleden tijd. Gebruik dan als hulpmiddel '**t kofschip**'.

- 1 Luister naar de woordenboekvorm in je hoofd. Welke klank hoor je voor /un/? Dat is de laatste klank van de stam.
- 2 Is dat een medeklinker in '**t kofschip**': dus de klank /t/, /k/, /f/, /s/, /p/?
Of is het een werkwoord met **ch** ('t kofsch**ip**) zoals lachen of juichen?
 - **Ja?** Je schrijft **ik-vorm + te**
 - **Nee?** Je schrijft **ik-vorm + de**

Eindigt de **ik-vorm** tegenwoordige tijd op **t** of **d**? Dan is de verleden tijd dus met **dubbel t** en **dubbel d**!

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 9 in les 1.

Je hoort dat het verleden tijd (enkelvoud) is:

ik/jij/hij/zij werk**te**

Je hoort het niet. Pas '**t kofschip**' toe!

1 /blaf <u>un</u> / → /f/	1 /lach <u>un</u> / → /ch/	1 /reegul <u>un</u> / → /l/
2 Ja: /f/ zit in 't kofschip → ik-vorm + te → ik/jij/hij/zij blaf te	2 Ja: /ch/ zit in 't kofschip → ik-vorm + te → ik/jij/hij/zij lach te	2 Nee: /l/ zit niet in 't kofschip → ik-vorm + de → ik/jij/hij/zij regel de

Verleden tijd enkelvoud dubbel **t** en **d**:

wacht + te = wacht**te**

raad + de = raad**de**

Werkwoorden: verleden tijd meervoud (zwakke werkwoorden)

Je kunt vaak horen dat het verleden tijd is: de persoonsvorm meervoud eindigt op **ten** of **den**.

Soms kun je niet goed horen of er **ten** of **den** achter komt in de verleden tijd meervoud. Gebruik dan als hulpmiddel '**t kofschip**'.

Je hoort dat het verleden tijd (enkelvoud) is:

ik/jij/hij/zij werk**te**

Je hoort het niet. Pas '**t kofschip**' toe!

woorden-boekvorm	laatste klank stam	wel in ' t kofschip → ik-vorm + ten	niet in ' t kofschip → ik-vorm + den	ik-vorm + ten/den	vt meervoud
klappen	/p/	X		klap + ten	klap ten
pesten	/t/	X		pest + ten	pest ten
schrobben	/b/		X	schrob + den	schrob den
melden	/d/		X	meld + den	meld den

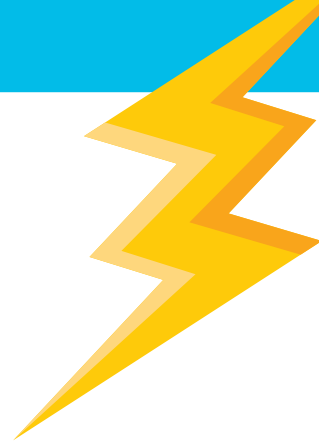
← Meer uitleg vind je bij woordpakket 13 in les 1.

Soms kun je niet goed horen of er **te(n)** of **de(n)** achter komt in de verleden tijd. Gebruik dan als hulpmiddel 't kofschip:

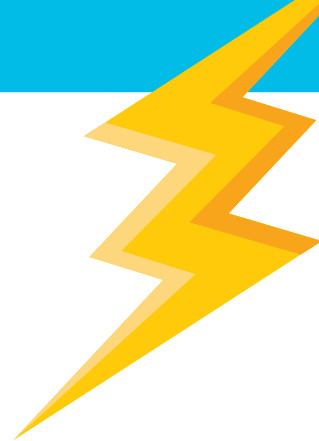
woorden-boekvorm	laatste klank stam	wel in 't kofschip → ik-vorm + te(n)	niet in 't kofschip → ik-vorm + de(n)	ik-vorm + ten/den	vt enk	vt mv
boffen	/f/	X		bof + te(n)	bofte	boften
lusten	/t/	X		lust + te(n)	lustte	lustten
juichen	--	X		juich + te(n)	juichte	juichten
stofzuigen	/g/		X	stofzuig + de(n)	stofzuigde	stofzuigden
krabben	/b/		X	krab + de(n)	krabde	krabden
wedden	/d/		X	wed + de(n)	wedde	wedden

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 17 in les 1.

Mijn flitswoorden

Mijn flitswoorden

Colofon

Verhalen en leesteksten

Maria Hetty van den Berg
Annemarie van den Brink
Jørgen Hofmans

Auteurs

Maria Hetty van den Berg
Tamara van den Berg
Jannie van Driel-Copper
Irene Engelbertink
Wies Gloudemans
Iris Meijsing
Jeannette Miš
Cokky Stolze-van der Vegte
Saskia Tromp-Lantman
Gerda Verhey
Anne Coos Vuurmans

Redactie

Projectteam ThiemeMeulenhoff

Vormgeving

Flowdesign, Utrecht

Opmaak

Crius Group

Beeldverwerking

Eduardo media

Illustraties

De Boer illustraties / Michel de Boer
De Boer illustraties / Leontine Gaasenbeek
Aleid Landeweerd

Foto's

Shutterstock

Over ThiemeMeulenhoff

ThiemeMeulenhoff ontwikkelt slimme flexibele leeroplossingen met een persoonlijke aanpak. Voor elk niveau en elke manier van leren. Want niemand is hetzelfde.

We combineren onze kennis van content, leerontwerp en technologie, met onze energie voor vernieuwing. Om met en voor onderwijsprofessionals grenzen te verleggen. Zo zijn we samen de motor voor verandering in het primair, voortgezet en beroepsonderwijs.

Samen leren vernieuwen.

www.thiememeulenhoff.nl

ISBN 978 90 06 84159 6

Versie 1.2

© ThiemeMeulenhoff, Amersfoort

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO), Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden. Voor meer informatie over het gebruik van muziek, film en het maken van kopieën in het onderwijs zie www.auteursrechtenonderwijs.nl.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Deze uitgave is volledig CO₂-neutraal geproduceerd.

Het voor deze uitgave gebruikte papier is voorzien van het FSC®-keurmerk.

Dit betekent dat de bosbouw op een verantwoorde wijze heeft plaatsgevonden.